

הפותרת בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

Dirshu
דרשו ד' ועוזו
קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

יום שני כ"ד תשרי תשפ"א | דף היומי בבלי: עירובין סד | דף הכולל: פסחים לא.
דף היומי בהלכה: מסעיף ט' עד תחילת סימן תקט"ז.
מוסר: אהבת חסד - ובדרך כלל' עד 'וגם זה גופא'.
קנין חכמה הלימוד השבועי: הרבה ענפים טובים עד שער הבושה 'יש מתבייש אם ימנע'

להצטרפות לקבלת הפותח בכל יום במייל: dirshu@dirshu.co.il

מציאה מדהימה בתוך סידור עתיק בן 80 שנה | הסיפור המרעיש שאירע ימים ספורים לפני הגליית ספינת המעפילים הראשונה לקפריסין | 1994

הסיפור היומי

החנות היתה עמוסה קונים. ממקום מושבי במשרד
עקבתי דרך מצלמות האבטחה אחר הנעשה. והנה
הפתעה: למרות הזמן הרב שחלף, זיהיתי בקלות
את היהודי שנכנס זה עתה בשערי החנות...

מה גרם ליהודי מדרום הארץ להרחיק עד ירושלים רק כדי לקנות כמה בגדים?

בחניה בה רגיל השכן להחנות את רכבו, חניה - שמעולם לא
היתה שלו. כך בכל תחום ותחום היה צריך להיזהר מלהיתקל
באותו יהודי קשה יום, שאגב מאד הקפיד על ניקיון הבניין, בו
בשעה שמעולם לא טרח לשלם דמי ועד בית.

זכה אותו יהודי ששכניו הינם בני תורה, שהתייחסו בסלחנות
ורחמנות לשיגיונותיו. אך יום אחד נדמה היה שהלה הדגיש את
הסאה:

שליח הדואר דפק בביתנו בשעת צהריים כדי לתת דואר
רשום. הדפיקות כמובן הפריעו מאד לשכן הנכבד בעיצומה של
שמיעת סימפוניה קלאסית מורכבת. הלה התפרץ בזעם רב על
הדוור ההמום, ומשפתחתי את הדלת - זכיתי אף אני למטר של
'ברכות'.

הרגשתי שכלו כל הקיצין, ואין בכוח אנוש לסבול שכן שכזה,
ובצדק! החלטתי אחת ולתמיד לחנך אותו, ולהעניק לו את כל
מה ששכניו חסכו ממנו במשך שנים רבות: וכך עמדתי וצעקתי,

בבניין בו התגוררנו באחת משכונות ירושלים התגורר יהודי
קשה יום, שעצם השכנות עימו היווה ניסיון לא קל... בעוד הניסיון
היה קשה לכל דיירי הבניין, עבורנו היה הניסיון קשה שבעתיים -
כיון שחלקנו אותה קומת מגורים.

כך, לדוגמא, כשהילדים יצאו בבוקר למוסדות הלימוד היו
צריכים להיזהר מלדבר בחדר המדרגות, כיון שקולות הדיבור
עלולים להפריע לשכן הנכבד שעדיין לא קם משנתו... אם בכל
זאת מישהו שכח ודיבר בקול - הרי הוא זוכה לקיתון של רותחין
מהשכן שזה עתה התעורר משנת הלילה. כל זה לא הפריע לאדון
הנכבד, להפעיל בקול רם מוזיקה בשעת לילה מאוחרת, בלא
להתחשב כלל בשכנים.

אבוי לו למי שיעבור ליד דלת ביתו עם שקית אשפה, והשקית
אינה קשורה כראוי - שמא יריח אותו צדיק ויתרעם על כך מאד...
מה שלא מנע ממנו עצמו להוציא את אשפתו לחדר המדרגות
ולהניחם שם לחסדי השכנים. ואין לקנאות במי שבטעות חנה

במשרד עקבתי דרך מצלמות האבטחה אחר התנהלות החנות, והנה הפתעה: למרות הזמן הרב שחלף, זיהיתי בקלות את היהודי שנכנס לחנות: לא יאומן! היה זה השכן לשעבר - אותו כל כך חפצתי לפגוש!

נטלתי את המיקרופון, ואמרתי בהתרגשות: אבקש מכל העובדים לשים לב - לחנות נכנס אח"מ (אדם חשוב מאד), נא לטפל בהתאם! עיני כל הלקוחות והעובדים הופנו לעבר היהודי, וחיוך קל של הנאה וסיפוק עלה על שפתיו.

ירדתי מהמשרד, התקדמתי לעברו ואמרתי בקול: השכן שלי לשעבר, אליו אני כה מתגעגע! מה שלומך? הנחתי יד על כתפו והכרזתי: אני כאן מנהל החנות, והגעתי במיוחד לשירותך! ובשקט הודעת: יש לי סמכות לתת הנחות, ועל כל מה שתבחר תקבל הנחה משמעותית!

האיש היה מופתע אך מאושר! במשך דקות ארוכות התאמת לו בגדים חדשים, תוך דברי אהבה וריצוי. לאחר ששילם, ליוויתי אותו לציאה, ובעת רצון שכזו שאלתי: אתה זוכר שפעם לא שלטתי בעצמי ופגעתי בך. האם תמחל לי ידידי? הוא לחץ את ידי ואמר בחמימות: "מחול לך, מחול לך, מחול לך!"

לפני שנכנס לרכבו שאלתי: הלא אתה גר בדרום, ומה הביאך עד לירושלים? תשובתו היתה מדהימה: "נסעתי לחנות בגדים של הרשת שלכם בדרום הארץ, ולפתע נכנסה לי משיכה בלתי מוסברת לבוא לסניף בירושלים, אמרתי לעצמי, מסתבר ששם הסניף גדול יותר, ויש יותר מבחר, וגם חנייה יש יותר בשפע... וכך הגעתי לכאן, כשאני יכול להסביר מדוע באמת נסעתי כה רחוק כדי לקנות כמה בגדים".

אך לי היה זה ברור למה הוא טרח לבוא עד ירושלים: הרי ביקשתי מהקב"ה עזרה לפייס אדם - והקב"ה שלח לי עד מקום העבודה את מבוקשי!

(גיליון 'פיקודיך דרשתי', מעובד עפ"י סיפור אמיתי שסופר ע"י בעל המעשה)

והסברתי לו בדיוק את חוסר הצדק, ואת הפחד המיותר שהוא מטיל על דיירי הבניין.

השכן הופתע! מעולם לא דיברו אליו בכזו חוצפה. נכנס לביתו וטרק את הדלת. אך לא נכנעתי - נעמדתי תחת חלון ביתו והמשכתי, בקול רם, להשמיע דברי מוסר וצדק נוקבים.

תוך מספר ימים הורגשה הקלה גדולה! משאית גדולה פינתה את חפציו, כשהוא מסנן בכעס: "עם כאלה שכנים בקומה - הוא לא מוכן להמשיך לגור כאן". מאוחר יותר התברר שתקופה ארוכה לא שילם שכירות, וכעת התפנה בעל כורחו.

מספר חודשים חלפו, השכן נשכח מהלב. והנה בא חודש אלול וימי הרחמים והסליחות, ויחד עמו באים גם חשבונות הנפש. ישבתי עם עצמי בין כסה לעשור, ופשפשתי במעשי, ולפתע נזכרתי באותו יהודי קשה יום ואומלל. יתכן והיה מותר להעיר לו, אך סוף סוף פגעתי באדם אומלל, ועלי לפייסו!

התחלתי לברר אודותיו, והתברר שהוא מתגורר במושב מרוחק אי שם בדרום הארץ. מהיכרותי אותו הבנתי שלא תועיל שיחת טלפון, ויתכן שאף תחמיר את המצב. האפשרות היחידה היא לנסוע לביתו, לישב המרוחק בו הוא גר - עם מתנה מכובדת, ואולי כך יחוס וירחם וימחל...

אך הרעיון לא היה בר ביצוע היות ואני מנהל חנות גדולה של רשת ביגוד ידועה בירושלים. הימים ימים של ערב החגים - עמוסים בקונים, ואין אפשרות לקחת חופש ליום שלם כדי לנסוע לדרום הארץ.

כאב הלב היה גדול! מאד רציתי לפייס את אותו יהודי מסכן! מאד רציתי לבוא ביום הכיפורים זך ונקי מכל עון של בין אדם לחבירו! בתפילת ערבית התחננתי וביקשתי ממלך יחיד ומיוחד, שיראה לנפשי עד כמה רצוני לפייס את שכני לשעבר, ויעזור לי להגיע אליו!

למחרת, בשעת צהריים בחנות, החנות עמוסה קונים, העובדים מנסים לתת שירות לכל אחד ואחד. ממקום מושבי

* שיעורים מקוצרים על הדף היומי

* דף היומי בהלכה - 5 דקות ביום

* ווארטים וסיפורים מיוחדים לפרשת השבוע

* סיפורי צדיקים ותוכניות מיוחדות

הכל במקום אחד

קו השיעורים של 'דרשו' 4992* או 077-2222-666

"התחלתי לדפדף בסידור, דף אחרי דף. לא ידעתי מדוע אני עושה זאת. לא היתה לי כל כוונה מיוחדת בכך. כשהגעתי לתפילת מוסף של שלושת הרגלים, ניתר לפתע לבי בהתרגשות ובתדהמה..."

מעשה מופלא בעלה קטן של הדס

בקומה התחתונה, נשאוהו רגליו היישר אל עזרת הנשים, ולצידה עליית הגג של בית הכנסת, שבה הוטמנו - בזמניה היפים של הקהילה - ספרי קודש שיועדו לגניזה.

"אם הייתי חושב לרגע שאני נמצא בתוך בית כנסת, יתכן שהייתי ממהר לעזוב את המקום, אבל יושב מרומים פעל שאגיע לידי התרגשות עצומה, ובמידה כזו שהשכיחה ממני לחלוטין את הידיעה היכן אני נמצא..."

"מצאתי את עצמי 'חופר' ומחטט בתוך ערימות הספרים הישנות שהיו בעליית הגג ההיא, סמוך לעזרת הנשים. היו שם גמרות ישנות וספרי הלכה שעלה בהם עובש, ספרי תנ"ך ושולחן ערוך.

"לפתע עלה בידי סידור גדול, ישן ועתיק, בלוי מאין כמוהו, קרוע מכל צדדיו, ובמקום להשליכו מידיי, החזקתיו משום מה בחזקה, עד שפתחתי אותו והתבוננתי בשער המצויר שלו. אני מדגיש שהחזקתי את הסידור, משום שזה לא התאים לי, ולמידותיי של עד אז..."

"לפתע נפלטה מפי צווחה גדולה, עד שהאנשים שהיו בקומה התחתונה, נזעקו ובאו לראות מה אירע. על חלקו העליון של השער נחרט שמו של סבי, אביה של אמי, שאף הוא התגורר בעיירה זו משנים קדמוניות. ברגע זה חשבתי שליבי מתפוצץ מהתרגשות. שמו של הסבא עלה בפיה של אמי פעמים רבות, והיא היתה מספרת לנו עליו ועל צדקותו סיפורים רבים לאין מספר. ברגע אחד צפו ועלו במוחי כל הסיפורים הללו, וראשי הפך סחרחר.

"אבל זה עוד לא היה הכל. החילותי להפוך בדפי הסידור, דף אחרי דף. לא ידעתי מדוע אני עושה זאת. באמת שזה היה סתם כך... לא היתה לי כל כוונה מיוחדת בפעולה זו. כשהגעתי לתפילת מוסף של שלושת הרגלים, ניתר ליבי בשנית: בתוך הסידור, בין הדפים המוצהבים, העתיקים, סמוך מאד להלכות לולב שהופיעו בסידור ההוא ליד תפילת מוסף של החגים, היה מונח עלה קטן של הדס - - - משל באותו רגע נטל בעל הסידור את ארבעת המינים ונענעם, ואחד העלים נשר מההדס, אל תוך הסידור.

"הפלא הגדול התבטא בכך שהעלה היה ירקרק, כאילו בזה הרגע נתלש מן השיח. המראה הזה 'שבה את ליבי'. לפתע פתאום הבינותי שהקשר בין הדורות נוצר רק על ידי ובאמצעות המצוות,

אחד מתלמידי חכמיה של בני ברק, העביר לנו סיפור מדהים, ויש בסיפורו זה כדי לחזק בתוכנו את הידיעה והאמונה ש'לא ידח ממנו נידח', ולהוכיח בפעם המי יודע כמה על המאמצים שעושה אבינו שבשמים על מנת לקרב אליו את הבנים התועים שסרו מן הדרך.

הת"ח הבני-ברקי מספר לנו על יהודי המתגורר בשכונתו, בפאתי בני ברק, שהתנהג כיהודי חילוני לכל דבר, וכל מי שניסה לדבר על ליבו שיחזור לאלוקיו, וישמור מצוות, נתקל באוזניים ערלות ובלב אטום. כך במשך שנים. גם העובדה שהוא מתגורר בבני ברק לא פעלה עליו לשינוי הדרך.

לפני מספר ימים ראיתי את היהודי ההוא, מספר הת"ח, והנה פניו לובשות צורה אחרת. על פניו נראה היה שהחל לשמור מצוות, אבל בגלל נסיוני הממושך איתו לא הייתי יכול להאמין שכך אכן קרה. אבל להפתעתי ולשמחתי, זה קרה, ועוד איך. האיש הכריז בפני כל מי שרצה לשמוע: חזרתי בתשובה שלימה.

כיון שהמהפך קרה בבת אחת, והשכן התעניין אצלי כבר על כמה וכמה מצוות שביקש לשומרן באופן מידי, היה לי ענין רב לשמוע את סיפורו. עוד באותו ערב הוא הזמין אותי לביתו וסיפר הכל מבלי להסתיר מאומה.

לפני כשבועיים, סיפר האיש לשכנו הת"ח, יצאתי למסע שורשים בקהילות היהודיות של פולין. שורשים אלו הם שורשיה של אמי שנולדה בפולין, אלא שלא אחד אם אומר שבתחילה לא רציתי לשמוע על כך. נטיתי לסרב להצעה לצאת למסע זה, כדי שלא יפתיעוני שם עם הצעות לחזרה בתשובה... רק לאחר שמארגני המסע הבטיחו לי שה'שורשים' המדוברים במסע זה אינם שורשים המחוברים למצוות, אלא רק 'שורשים' היסטוריים וחברתיים, הסכמתי להצטרף.

בהגיעו לעיירה שבה נולדה אימו, החלה התרגשות רבה לפעם בו, וגם הוא עצמו לא ידע כיצד להסביר את פשרה. "חשבתי שמדובר בהתרגשות סתמית, שנוצרה כתוצאה מהעלאתם בזכרוני של כל המקומות והאתרים שאמי סיפרה לנו עליהם, אבל עוד לא ידעתי מה מחכה לי", סיפר לת"ח.

כמעט 'בטעות' נכנס למבנה שבו שכן, בזמנו, בית הכנסת של העיירה. המבנה, בניגוד לעיירות אחרות, שמר על צורתו המקורית, וידו הארוכה של השלטון כמעט ולא נגעה בו. מהיכל בית הכנסת

האחרון מששכנעו אותו המארגנים שמדובר במסע מהנה ומרתק - הסכים לבטל את הנסיעה ההיא ולהצטרף למסע השורשים. נלך הלאה. לאחר שהגיע לעיירה בה נולדה אמו, לא רצה להיכנס לבית הכנסת, וכאילו יד נעלמה דחפה אותו שיילך לשם. ומי העלה אותו לעליית הגג? הרי בהחלט היה שייך שהוא יישאר בקומה התחתונה! ומי נתן לו את 'האומץ' לחטט בערימת הספרים? ומי גלגל את ידיו כך שיגיעו לבסוף עד הסידור של הסבא? ומי היישיר את עיניו שיתבונן בשער ויבחין בשם של סבו שהיה חרוט שם? וגם לאחר מכן, מה הניאו להפוך דף אחרי דף, עד לתפילת שלושת הרגלים?

והעיקר: מי גלגל את העלה ההוא, לפני כל כך הרבה שנים, אל תוך המחזור - אם לא הרבוננו של עולם? מי גרם לכך שהעלה ינשור מן הענף שבוללב, היישר אל המחזור - אם לא השם יתברך? מי ידע, מי פילל ומי מילל שלעלה זה תהיה מטרה כה נשגבה לאחר 70 או 80 שנה - אם לא קורא הדורות מראש? ומי יודע, יתכן שכאשר העלה נשר מן הענף של ההדס, ונפל לתוך המחזור, רצה הסבא להוציאו משם, כדי לא להשאיר את ספר התפילה כשהוא מלוכלך, אבל הקב"ה - בידועו מי יחטט בספר זה ברבות השנים, בעוד תקופה כל כך ארוכה, מנעו מלהוציא את העלה... (גיליון 'קבלת שבת')

והבנתי שלא שייך להיות יהודי ולהיקרא יהודי בלי המצוות. כל מה שדברת אליי במשך כל השנים", אומר האיש לת"ח הבני-ברקי, "חזר ועלה עתה במוחי, והפך לדברי אמת. "ראיתי פתאום במו-עיניי את הסבא שלי כשהוא מקיים מצוות... שמעתי פתאום את כל סיפוריה של אימי והנה הם חולפים באוזניי מחדש, כאילו היא עומדת עתה ומספרת לי את הדברים. הבנתי שהכל נכון, ושאמינותם של הסיפורים הללו עולה לאין ערוך על כל 'הסיפורים' האחרים שמנסים למכור לי במקומות אחרים.

"הקשר הישיר הזה עם 'עלה ההדס של הסבא', הביאני למצב שבו לא יכולתי שלא להרגיש את הקשר הישיר עם בורא עולם, עם היהדות, ועם התורה והמצוות. זה היה קשר בלתי-אמצעי, הכי חזק בעולם! 'התחברות' שכזו עם הסבא בצורה כזו, לא יכולה היתה להוביל לשום מקום אחר, רק לבית המדרש - - - רק שם, בעיירה, בעלית הגג של בית המדרש, הבנתי שאי אפשר להיקרא יהודי בלי לקיים מצוות".

עכשיו בואו ונחשוב כמה מאמצים עשה כאן האבא הרחום בשמים, כדי שלא ידח ממנו נידח. עצם היציאה למסע השורשים היתה מנוגדת ל'דעותיו' של האיש. לאחר מכן הוא הודה מפורשות שממש באותם ימים תכנן לנסוע להודו ולמזרח הרחוק, ורק ברגע

קול העם

מוצאי יום טוב ראשון. חצות לילה. עם עיניים טרוטות חוזרת משפחת אדלר אל הבית. והנה... חושך בעיניים. לא צריך להיות מומחים כדי להבין שהיו אורחים בבית...

את הדירה לשכנים, ששמחים לארח את בני משפחתם, אבל הפעם, בלוח הזמנים הצפוף שנוצר, אין אפשרות. "אבל תמיד יהיה מי שיתקשר וישאל אם אפשר להשתמש בדירה", כך בחשש אמרה אחת הבנות, שחששה שמישהו יזכה לראות את החדר שלה במצבו הנוכחי. חומרי המלאכה פזורים מסביב, רמז לקישוטי סוכה ששופצו עכשיו על ידה. מכונת התפירה על השולחן. והרצפה, עדיף שלא תסתכלו עליה בכלל. הוחלט אפוא הפעם לנעול את הבית... ואז התגלה ה'ברוך'. המפתח לא נמצא. מה עושים? מחפשים, מחפשים. השעון מתקתק. יוצאים.

ובדיוק... כבר בתחילת הנסיעה התקשרה גב' שורץ לשאול האם במקרה אנו יוצאים לירושלים. ענינו בצער: "כבר יצאנו", ולפני שהיא מספיקה להשחיל את שאלת הדירה כבר ענינו: "אבל אנו לא יכולים לתת את הדירה הפעם, לא הספקנו בכלל לארגן". השיחה מסתיימת במילים שמסלקות כל אי נעימות "אין שום

סבתנו מירושלים התקשרה להזמין אותנו אליה ליום טוב ראשון של סוכות. "ברוך ד'", היא סיפרה לנו בשמחה, "השגנו דירה, ונוכל לארח אתכם לחג".

אחרי קפיצות לגובה, כמיטב התלהבותנו, אבא הסביר לנו שזה אומר הרבה עבודה... זה אומר להספיק לסיים את הסוכה כולל הקישוטים. לארוז מזוודות, לארגן גם את ארבעת המינים באריזה, שלא לדבר על הכנת המאכלים, לגם ארגן את דירה לאורחים, כפי שאנו נוהגים תמיד כאשר אנו יוצאים, להשאיר את הדירה עבור השכנים שתמיד שמחים לשכן בה את אורחיהם.

כל הילדים התגייסו להכין מזוודות. הכביסות גם הם כמעט מוכנות, אבא פנה לסיים את הסוכה. נשאר רק להתלבש ולהלביש את כולם. להכניס את הפריטים האחרונים למזוודה, לתפור מכפלות ולהתארגן לנסיעה, אבל אין שום סיכוי שבעולם להספיק להכין את הדירה למשפחה...

נאלצנו להסכים שהפעם לא. נכון שתמיד אנו רגילים להשאיר

משפחת אדלר אל הבית. וחושך בעיניים. לא צריך להיות מומחים כדי להבין שהיו אנשים בבית. כל המיטות מלאות בחפצים. השולחנות עם כיסאות מעליהן, ולסיום, אחרי כל הבלגן, גם עשו איזו ספונג'ה לא ברורה. משל שלחו ילד קטן לעשות שטיפה.

המגירות נטפו מים, והברז לא עובד. אבא הולך לפתוח את הברז הראשי, ופרץ מים אדיר מימדים שוטף באחת את הדירה. מתברר שהיה פיצוץ בצינור הראשי, מים יצאו בפלגים מהדירה, האורח שישן בסוכה ראה את נחשול המים, וידע שזוהי העת לעשות מעשה. הוא קם באמצע הלילה, חיפש את הצינור הראשי, וסגר. לאחר מכן, ניסה את מזלו, ולחץ על הידית. הדלת נפתחה, הוא גרף מה שהיה יכול, למזער את הנזקים...

טוב שהסוכה שלנו היא סוכת 'חזון איש', כך יכולנו לתת את הסוכה. נו, מה היה קורה לו היה נמצא המפתח והיינו נועלים את הדירה?...

(משנתה של תורה)

בעיה, הכל בסדר, תיהנו בחג". עכשיו כבר לא חששנו למראה החדר, גם לא על הסלון והמטבח, הילדים כבר לא חשבו על המגירות שהשארנו פתוחות ועל כל מה שהתגלה ברצפה מתחת למיטה כשגררנו אותה לסוכה.

עד שעה לפני החג... אז צלצל הטלפון שוב. גב' שוורץ התנצלה מאוד. הגיעה עכשיו משפחה להתארח, הכל מאורגן להם. רק שהם נוהגים בסוכה לפי שיטת 'חזון איש'. כלומר שלא יהיה בסוכה ברזל כלל וכלל. (ברגים מסמרים וכו'). והסוכה שהוכנה בעבורם היא סוכה רגילה. אז אם אפשר, מדובר אך ורק בשימוש בסוכה עצמה, ממש לא בבית. אז אולי אפשר?"

שוחחנו בינינו במחשבה שניה. ואז ענינו שאפשר. נכון שגם בסוכה עצמה היה יותר נעים אם היה שולחן ועליו מפה. אבל גם במצבה העכשווי היא נאה, והעיקר כשרה. שמחנו, לפחות זכינו גם 'לארץ', למרות שלא השארנו את הדירה...

מוצאי יום טוב ראשון. חצות לילה. עם עיניים טרוטות חוזרת

יהלמים מגדולי ישראל

לפתע החל גזו של הרבי לרטוט. הוא הגביה מעט את קולו ואמר: "נוסעת לה ספינה בלב ים, ועליה נמצאים אחינו בני" אשר עברו עליהם מאורעות וצרות עד אין שיעור, ורוצים הם להיכנס לא"י - האם יטביעו ח"ו שוב את הספינה?!"

עדות נדירה ממעמד שמימי נורא הוד שהתרחש בסוכתו של הרה"ק רבי ישראל מהוסיאטין זי"ע

וחרדת הקודש שאפפה את כל הסובבים למראה עבודת קודש זו. לאחר התפלה פנה הצדיק לערוך את שלחנו הטהור בסוכה הצמודה לבית, כשמסביב עמדו החסידים.

הרבי הקדוש ישב, כדרכו בקודש, בדבקות נוראה, בשתיקה ובדממה, כשלתע החל גזו לרטוט. פתאום הגביה הרבי מעט את קולו ונשמע אומר בחיל ורעדה:

"נוסעת לה ספינה בלב ים, ועליה נמצאים אחינו בני ישראל אשר עברו עליהם מאורעות וצרות עד אין שיעור, ורוצים הם להיכנס לארץ ישראל. האם יטביעו ח"ו שוב את הספינה?!" - כך שואל-אומר הרבי, ותוך כדי דבריו הסתומים מחווירות פניו הקדושות עד מאד, ראשו נשמט לאחור ונראה כאילו נרדם והתעלף.

כל הנוכחים אחזתם חיל ורעדה. חתנו של הרבי, הרה"ק רבי יעקב (בעל ה'אהלי יעקב' שלימים מילא את מקומו של חמיו), שישב לצידו בראש השלחן, נחרד אף הוא למראה עיניו ולמשמע אוזניו, אך הבין כי לא דבר פשוט הוא וכי משהו נורא קורה, וחותרו הק' "עובד" לעורר רחמים ולפעול ישועה. מיד החל לקרוא בקול ובהתעוררות ואמר: "לא לא! לא יטביעו אותם!"

תוך כדי קריאתו התעורר הרבי הק' וחזר לעצמו והמשיך לנהל השלחן בדביקות. אולם כעבור מספר דקות, שוב חזר על

מדי שנה היה הרבי מהוסיאטין זי"ע נוהג לעלות לירושלים עיה"ק, החל מאמצע חודשי הקיץ המהבילים בהם קשה היה עליו להימצא בת"א. בחודשים אלו היה שוהה בדירה שכורה בשכונת 'מונטיפיורי החדשה', הלא היא 'קרית משה' דהיום, שם שהה עד לאחר חודש תשרי.

את שהותו בירושלים היו מנצלים היטב עד תום גדולי וחסיד ירושלים, שהריחו בירת ה' והבינו במי מדובר, ורבים מהם נתקשרו אליו בעבותות אהבה והלכו אחרי איש האלוקים. אחד מיקירי ירושלים שזכה להימנות בין גדולי חסידיו של הרבי מהוסיאטין, היה הגה"ח רבי נטע ציינווירט זצ"ל, שהיה דבוק וקשור בו עד לאחת ואף זכה להוושע מברכות פיו.

באחת השנים בחג הסוכות, בעיצומה של המלחמה העולמית השניה - מספר אחיו הרב מרדכי - זכיתי להתלוות אל אחי הגדול הגה"ח ר' נטע זצ"ל בעת שהלך להסתופף בצילא דמהימנותא לחזות בעבודת הנענועים במחיצתו.

היתה זו עבודת קודש גלויה לעין כל, הצדיק עמד מעוטף בטליתו וממנה יצאו ידיו הקדושות אוזרות בד' מינים. בכלות הנפש ממש ובכוחות על טבעיים היה עומד אחוז שרעפים ודביקות שלא מעלמא הדין, ובמשך שעות היה מעלה ומביא לעצור רוחות וטללים רעים. כל מי שנכח במעמד זה היה מתאר את הרטט

הדינים הוא גורם להם שיתעכבו באחד מאיי הים, ורק אחר כך יורשו לעלות לארץ הקודש. "נו, ימים ידברו", הפטירו זה באוזני זה ומיהרו לבתיהם להתכונן לשמיני-עצרת, החג הקרב ובא. כעבור מספר ימים היתה כל הארץ כמרקחה. החדשות הטרויות סיפרו שוב על ספינת מעפילים שעושה דרכה לחופי הארץ, והאנגלים הצליחו לשים עליה את ידם האכזרית. הפחד הנורא שמא יחזרו האנגלים על פעולת הורדת הספינה על נוסעיה למצולות ים, הרעיש את העולם כולו והלחץ הבין לאומי היה אדיר. גם להגלותם שוב לאירופה העשנה לא יכלו, לאחר שהחזירו לשם את האוניה 'יציאת אירופה' [אקסודוס] כשעל סיפונה כמה אלפי נפשות של פליטים חסרי כל, והעולם, האדיש בדרך-כלל, לא ראה זאת בעין יפה.

כך נולד לראשונה רעיון ההגליה לקפריסין, שאמנם הסב סבל רב ועוגמת נפש עצומה לפליטים, אולם נפשם נשארה להם לשלל ובהמשך זכו לעלות לחופי ארץ הקודש ולחיות בה מחדש. אותם מתי מעט חסידים ואנשי מעשה שנכחו בשולחנו הטהור של הרבי מהוסיאטין בהושענא-רבה, ידעו כי דברי הצדיק הק' עשו רושם למעלה, ומן השמים סיבבו את דעת האנגלים, שהחליטו להפנות את הספינה על נוסעיה לאי קפריסין, שם שוכנו באוהלים ענקיים. אוניה זו היתה הראשונה בין האוניות שהוגלו לקפריסין, ומני אז כל ספינה שהתקרבה לחופי הארץ נשלחה ע"י האנגלים לפרוק את מטענה האנושי באי זה. כמות הניצולים במחנות העקורים בקפריסין הגיעה ללמעלה מחמישים אלף נפשות, ביניהם ששוכנו שם לחודשים ואף שנים, עד לסיום המנדט הבריטי והכרזת המדינה, רק אז זכו אותם פליטים לעלות לארץ חמדת אבות, לחונן את עפרה ולהתחיל בחיים חדשים. כאמור, בין הנוכחים באותו מעמד נורא של גילוי שמיימי זה בסוכתו של הרבי מהוסיאטין, היו הגה"ח רבי נטע ציינווירט זצ"ל ועימו אחיו הגה"ח ר' יוסף זצ"ל ויבדלחט"א הגה"ח ר' מרדכי - מספר הסיפור [תשו"ח"ח להרב משה ברזל על אדיבותו בעריכת הסיפור]. זכו הללו לראות עין בעין את דברי הצדיק מתקיימים, בבחינת "צדיק רואה וגוזר, והקב"ה מקיים".

(הרה"ג רבי שמואל צבי גנץ שליט"א, 'המודיע')

עצמו המחזה הנורא. גוו של הרבי החל רוטט, פניו שוב חיוורות ושפתותיו רועדות, והוא פתח פי קדשו כבראשונה והחל לומר: "נוסעת לה ספינה בים, עליה אחינו בני" אשר עברו עליהם כ"כ הרבה צרות ויסורים, ורוצים הם לעלות לארץ, האם ישלחו אותם בחזרה?!" - וכמו קודם, שוב נשמט ראשו לאחוריו, וחתנו ה'אהלי יעקב' החל קורא בקול: "לא לא! הם לא ישלחו בחזרה!". כל הנוכחים עצרו את נשימתם והבינו כי הצדיק הקדוש יושב כאן ואילו ראשו מגיע השמימה, לעולמות עליונים, שם הוא מנהל מערכה טמירה ונעלמת להצלתם של אחינו בני ישראל הנתונים בצרה ובשביה בלב ים, בלא שאף אחד מהנוכחים יודע במה המדובר.

התדהמה שאחזה בכולם גברה פי כמה וכמה כאשר המחזה הנורא לו היו הם עדים חזר על עצמו בשלישית, כשהרבי החל רועד ורוטט ושוב פתח את פי קדשו ואמר:

"נוסעת לה ספינה בים ועליה אחינו בני" אשר עברו עליהם כ"כ הרבה צרות ויסורים, ורוצים הם להיכנס לארץ ישראל, האם לא יכניסו אותם?!" הרבי נשתתק והמשיך לשבת בדממה ובדביקות כדרכו בקודש.

כעבור דקות ארוכות של דממה פתח ואמר בקול ברכה ותקוה: "שהש"ת יעזור שימצאו להם מקום יישוב בתוך הים, שם יתירו להם לרדת מהספינה, ובעז"ה משם יוכלו לאחר מכן לעלות לארץ ישראל".

כל קהל הנוכחים שזכו להיות במעמד נורא ונשגב זה, יצאו משם נסערים עד עמקי נפשם ונצרו בליבם את המחזה הנשגב אותו ראו ושמעו כן תמהו. הם הבינו מיד כי לא דבר ריק הוא, אלא שהם בעיני בשר אינם רואים. זכו הם להיות עדים לחזיון הנורא בו יושב הרבי הק' ועיניו צופיות ורואות בצרות ישראל מרחוק.

באותה שעה היו כולם עדיין תחת הרושם הנורא של סיפור הטבעת ספינת המעפילים שהתרחש זה לא מכבר. משום כך הבינו שכנראה הרבי הק' רוצה לעורר רחמים ולפעול ישועה עבור מקרה דומה של ספינה המתרחש בימים אלו, ובכח צדקתו וקדושתו הוא מונע את השמדתם או הגלייתם ח"ו, ובהמתקת

החפצים בחיים - חפץ חיים יומי

גם אם לא משקר ממש, אלא רק משמיט את הרקע של הדברים ועל ידי כך גורם להבנה לא נכונה של העובדות - נחשב כשקר וכהוצאת שם רע, החמור הרבה יותר מדיבור לשון הרע של אמת

הצטרפו אלינו ללימוד היומי בספר 'חפץ חיים'

(א) מדבר שקר תרחק. וזאת במקרה שמספר על חברו דבר גנות שהוא שקר, שאז גם נשתנה שמו ל"מוציא שם רע" שעונשו

לקראת סיום הפתיחה מונה ה'חפץ חיים' עוד שני עשין, האחרונים ברשימה, שעליהם עשוי המספר לשון הרע לעבור.

מסכם ה'חפץ חיים' כי נמצא שהמספר לשון הרע עובר ב-14 עשין, מלבד ה-17 לאווין. ואמנם לא שייך שיעבור על כולם בבת אחת, כי יש עשין או לאווין ששייכים רק באופן מסויים, שלאווין ועשין אחרים אינם שייכים בו, אך מכל מקום, מי שרגיל בעוון זה נמצא עובר לבסוף על כולם.

בביאורים ומוספים מביאים כי בספר 'עיקרי דינים' להגר"ש הומינר מונה עוד כמה עשין ולאווין שעוברים עליהם בדיבור לשון הרע, כגון 'זכור את אשר הקצפת את ה' אלקיך במדבר', 'ואהבת את ה' אלקיך', וכן על עשין מדברי קבלה - 'נצור לשונך מרע', 'סור מרע ועשה טוב' ועוד.

חמור מסתם לשון הרע ורכילות של אמת. ב'ביאורים ומוספים' מובא בשם ה'חפץ חיים' להלן (לשון הרע כלל יד), שגם אם לא משקר ממש אלא רק משמיט את הרקע של הדברים ועל ידי כך גורם להבנה לא נכונה של העובדות - נחשב כשקר וכהוצאת שם רע.

(ב) עוד כותב ה'חפץ חיים' כי נראה שעובר גם על עשה של 'והלכת בדרכיו', שנצטוונו בזה לילך במידותיו של הקב"ה - 'מה הוא רחום אף אתה רחום' וכו'. ומצינו בהקב"ה במידותיו הקדושות והטהורות ששונא דילטוריא בכל אופנים, אפילו על איש גרוע עד מאוד, כמבואר במעשה עכן (סנהדרין יא.) ועוד.

דקה מתוקה - 60 שניות מרתקות על הדף היומי

מדוע הלך הגרי"ש אלישיב לישון לפני תקיעות?

עירובין דף סד

אמר רב יהודה אמר שמואל: ששה רביעית יין אל יורה

בית המדרש, במשך עשרים וחמש דקות. לאחר עשרים וחמש דקות, ירד רבינו ממדרגות ביתו, הגיע לבית המדרש והכריע מה שהכריע. מיד לאחר מכן ניגשו לתקיעת שופר ולתפילת מוסף. אותו רב סבור היה, מן הסתם, שרבינו הלך לעיין בספרים כדי לדעת מה להכריע, אך מתפללי בית המדרש, שהכירו את דרכו של רבינו, ידעו שכל התורה כולה חקוקה על לבו כקורא מן הספר, עד שאינו נצרך לעיין בספרים, ולכן התעניינו לפשר מעשיו באותן עשרים וחמש דקות. הרבנית ע"ה סיפרה, שרבינו עלה אל הבית, ישן במיטתו במשך עשרים וחמש דקות וחזר לבית המדרש. עתה נתגברה התמיהה. אחד המתפללים העז ושאל. אמר לו רבינו: "מכיוון שעשיתי קידוש על היין לפני התקיעות, ושתיתי רביעית יין, ומי ששה רביעית יין אסור לו להורות, על כן עליתי לביתי וישנתי שיעור שיש בו להפיג את השפעת היין..."

(שימושה של תורה)

ידועה הנהגתו של הגאון ר' שמואל סלנט זצ"ל שהיה ממנהר בעריכת ליל הסדר ומיד הלך לישון, על מנת לקום מבעוד לילה להיות ער ומוכן לענות על שאלות המתעוררות בליל הסדר. (תורת רבינו שמואל סלנט עמ' יח)

מעשה מופלא חוו מתפללי בית המדרש 'תפארת בחורים', בעיצומו של ראש השנה, המלמד עד היכן מגעת יראת חטאו של מרן הגרי"ש אלישיב ודקדוקו בקיום ההלכה.

היה זה בראש השנה, אחד הרבנים עשה צעדים מזורזים ברחובה של 'מאה שערים'. שאלה קשה ודחופה עד מאד התגלגלה אל פתחו, דבר הטעון הכרעה הלכה למעשה. כיוון שלא ידע להשית עצות בנפשו, הזדרז לבית רבינו שבאותו זמן עמדו בבית מדרשו של רבינו לפני התקיעות. נכנס הרב והציג את שאלתו הדחופה. אמר לו רבינו: "כדי לענות על שאלתך אני צריך לעלות לביתי". עלה רבינו לביתו, המתין הרב ועמו כל מתפללי

077-2222-666 או *4992

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

האם מותר להשתמש ביום טוב במשלוח שהגיע על ידי שליח גוי?

יום טוב, ומסיבה כלשהי התעכב השליח בדרך, והביאו ליעדו בשבת או ביום טוב - מותר המשלוח בשימוש בשבת וביום טוב, אם אין בו חשש לאיסור הנאה מחמת עשיית מלאכה אחרת בידי גוי, או לאיסור 'מוקצה'.

ובכל מקרה, בשטח פתוח, אסור לטלטל את תכולת המשלוח לטווח של יותר מארבע אמות, ובמקום המוקף במחיצות, אסור לטלטלו מחוץ להיקף, (ראה במקורות).

[שו"ע תקטו, ט, ומשנ"ב סח]

משלוח שהובא בשבת וביום טוב מחוץ ל'תחום', לביתו של ישראל, בידי שליח גוי - הדין כך: אם היה ידוע מראש שאין אפשרות שהמשלוח יגיע ליעדו לפני שבת או יום טוב, והיה ברור כי הגוי יביא את המשלוח מחוץ ל'תחום' בשבת או ביום טוב - אסור למקבל להשתמש בתכולת המשלוח עד 'כדי שיעשה', דהיינו, עד שיחלוף לאחר השבת, או יום טוב, הזמן הדרוש להבאתו מחוץ לתחום.

אולם, אם המשלוח נשלח בזמן סביר להגעתו לפני שבת או

משלוח של דברי מאכל שהובא על ידי שליח גוי - האם יש לחשוש כי הוחלף באחר?

ואם מקבל המשלוח יודע בדיוק מה אמור המשלוח להכיל, ניתן לסמוך על כך, ואין לחשוש שהגוי החליפו באחר.

ומאכלים שיש חשש לאיסור דאורייתא באכילתם - כגון חתיכות דג ללא סנפיר וקשקשת - אף בימות החול אין לאוכלם כאשר הובאו על ידי שליח גוי, אלא כשהם ארוזים באופן מסוים, המוכיח שלא הוחלפו; ראה שולחן ערוך יורה דעה סימן קיד.

[שו"ע תקטו, ט, משנ"ב סח, ושעה"צ ס"ק פח; ביאורים ומוספים דרשו, 98-97]

משלוח של דברי מאכל שהגיע על ידי שליח גוי בשבת וביום טוב, באופן שמותר להשתמש בו לאלתר (ראה לעיל), ומכיל מאכלים אשר יתכן כי הם אסורים באכילה מחשש שהגוי עשה בהם מלאכה בשבת וביום טוב, כגון פירות שיתכן כי נקטפו באותו היום - יש לחשוש שהגוי החליף את המאכלים שקיבל מהמשלח, במאכלים האסורים באכילה; ולכן, אין להשתמש בהם אלא כשהם ארוזים באופן המוכיח כי הם אלו שנשלחו על ידי המשלח.

האם יש איסור 'מוקצה' בחפץ שהיה מחוץ ל'תחום' בכניסת יום טוב?

ויש אומרים, שמכיון שהבעלים לא עשה כל פעולה המורה כי הסיח את דעתו מהחפץ, אלא רק המרחק שבינו ובין החפץ גורם לכך שלא היה בדעתו להשתמש בו ביום טוב, אין החפץ מוקצה. ואף לדעת האוסרים, אין האיסור אלא לפי דעת השולחן ערוך ופוסקים נוספים, שיש איסור מוקצה כזה של 'היסח הדעת' ביום טוב; ובשבת, לכל הדעות אין איסור מוקצה כזה; ראה במקורות.

[שו"ע תצה, א, ורתקו, ט, משנ"ב עב, ושעה"צ צא]

כפי שלמדנו, חפץ שהובא על ידי גוי מחוץ ל'תחום' ביום טוב, ואין חשש שהגוי עשה בו מלאכה בשבת וביום טוב - הריהו אסור בהנאה ביום טוב רק למי שהובא עבורו, אך לאלו שהחפץ לא הובא עבורם, הוא מותר בהנאה.

במה דברים אמורים? בחפץ של הפקר, או בחפץ השייך לגוי, אבל בחפץ השייך לישראל - אם היה מחוץ לתחומו של בעליו בכניסת היום, הריהו 'מוקצה', ואסור בהנאה לכל אדם, כיון שבעליו 'הסיח את דעתו' ממנו.

* אזור שרוב תושביו גויים, והתרחשה בו תקלה אזורית באספקת החשמל, ותוקנה בשבת על ידי עובד גוי - מותר לישראל ליהנות מהתיקון.
* גוי שהביא סחורה בשבת מחוץ ל'תחום', והעמידה למכירה בעיר שרובה גויים - אם אין חשש 'מוקצה' בסחורה, מותר לישראל לקנותה ממנו באופנים שבהם מותר לקנות בשבת.
* אסור להשתמש בשבת במעלית שהגוי הפעיל לצורך עצמו, אף אם לא התכוון כלל לצורך ישראל; אם משום הגברת הזרם על ידי תוספת המשקל; אם משום 'מראית העין', ואם משום חילול ה'.

מה שלמדנו לפני מאה ימים:

כיצד ינהג בן ארץ ישראל הנמצא בחו"ל ביום טוב שני?

ואסור לבני ארץ ישראל הנמצאים בחו"ל, לקיים תפילות חול בציבור ביום טוב שני.
ואם חל יום טוב שני ביום ראשון - יבדיל בתפילת ערבית של מוצאי שבת, ויש אומרים שיבדיל גם על היין, כרגיל; אך נחלקו הפוסקים אם מותר לו להדליק אש לצורך ברכת 'מאורי האש'.
[שו"ע תצו, ג, ומשנ"ב ט ריג; ביאורים ומוספים דרשו, 15, 18, 21 ו-23]

בן ארץ ישראל הנמצא בחוץ לארץ ביום טוב שני, אסור בכל איסורי ביום טוב, (למעט איסור 'מוקצה' - שנחלקו הפוסקים אם הוא אסור בו), ועליו ללבוש בגדי יום טוב.
מאידך, עליו להניח תפילין בצינעה, ולהתפלל תפילות חול בשעה שהציבור מתפלל תפילות יום טוב; ויש אומרים שאת תפילת שחרית יתפלל ביחידות ובצינעה, כשהוא מעוטר בתפילין.

הלוח היומי

כ"ד בתשרי | רבינו יהודה הלוי (מהר"י) מינץ זצ"ל, אב"ד פאדובה-איטליה, בעל שו"ת מהר"י מינץ

בשנת ג' אלפים תט"ו, ביום זה התפללו בניי שימסר בידם יצה"ר של ע"ז (שהחריב את ביהמ"ק הראשון), ולאחר שלושה ימי תענית, נמסר בידם.
ביום זה בשנת רמ"ב, החלו מעשי הזוועה של האינקוויזיציה בספרד נגד היהודים, אשר במהלך שנות קיומה נרדפו, עונו ונרצחו רבבות יהודים הי"ד.

יארציט:

רס"ט: רבינו יהודה הלוי (מהר"י) מינץ זצ"ל, אב"ד פאדובה-איטליה, בעל שו"ת מהר"י מינץ.
תקמ"ב: רבי יעקב יוסף ב"ר צבי הכהן כ"ץ זצ"ל, מפולנאה, בעל תולדות יעקב יוסף, בן פורת יוסף ועוד.
תר"ט: רבי אריה זאב הכהן (כגן) זצ"ל, מז'טל-ליטא, אבי החפץ חיים זצ"ל.
תרל"ה: רבי אליהו ב"ר שלמה גוטמכר זצ"ל, מגריידיץ, בעל צפנת פענח ועוד.
תרמ"ד: רבי אברהם יהודה לייב ב"ר פנחס זעליג הכהן שוורץ זצ"ל, אב"ד מאד וברסאז-הונגריה, בעל קול אריה.
תשנ"ז: רבי חיים זאנוויל ב"ר משה אברמוביץ זצ"ל, מריבניץ, הרימניצער רב.
תשע"א: רבי יהודה ב"ר יצחק מועלם זצ"ל, ר"י פורת יוסף י-ם, בעל דרש יהודה.

יארצייט הגאון רבי יהודה ב"ר יצחק מועלם ר"י פורת יוסף

לא חכמה להיות עניו...

הגאון רבי יהודה מועלם אמר: לא חכמה שאדם יהיה עניו בדבר שאין בו, אלא גם בדבר שיש בו, בזה החכמה להיות עניו".
(שבט יהודה עמ' קעה)

נשתדל להכיר את מעלותינו הטובים, ונזהר שלא להתגאות בהם על הזולת.

* שיעורים מקוצרים על הדף היומי

* דף היומי בהלכה - 5 דקות ביום

* ווארטים וסיפורים מיוחדים לפרשת השבוע

* סיפורי צדיקים ותוכניות מיוחדות

הכל במקום אחד

קו השיעורים של 'דרשו' 4992* או 077-2222-666

לתשומת לבכם: התמונות המוצגות כאן יש עליהם זכויות יוצרים ואין להשתמש בכל שימוש שהוא ללא היתר בכתב

העלון מופץ לזיכוי הרבים, אנא הימנעו מקריאה בשעת התפילה וקריאת התורה

דרשו | רח' הקבלן 45 ירושלים | 02-5609000 | לשאלות ופניות בכל נושא: dirshu@dirshu.co.il